

59 אין לה מה לאכול מלבד דברים אלו, ואם תאסר באכילת תרומה,
60 תסתכן. דין נוסף: כל המשקין הטמאים מצטרפין לפסול את הנוייה
61 פריעית – רביעית הלוג, בכדי אכילת פֶּרֶם, כלומר, שהשוותה כמה
62 מיני משקים בשיעור רביעית, ובזמן של כדי אכילת פרס, נפסל גופו
63 מאכילת תרומה. מבארת הברייתא: ביצד, שְׁתָּה ושהה וְחֹר וְשָׁתָה,
64 אִם יֵשׁ מִתְחַלֵּת שְׁתֵּיהָ רֵאשׁוֹנָה וְעַד סוּף שְׁתֵּיהָ אַחֲרוֹנָה כְּדֵי
65 אֲכִילַת פֶּרֶם, ולא יותר, מצטרפין, אבל אם יש זמן יותר מְכַאֵן –
66 מכדי אכילת פרס, אין מצטרפין. מסיימת הברייתא: הַתִּירוֹ לָהּ
67 לְאִשָּׁה מִיַּנְקָה שֶׁנִּטְמָאָה בְּמַנְעַ מַמָּא מַת, לְהִנְיֹק אֶת בְּנָתָהּ, וּבְנָתָהּ
68 נִשְׂאָר מְהוֹר.
69 מסיימת הגמרא את קושייתה על דברי שמואל: קִתְּנֵי מִיְהָת – מכל
70 מקום שנינו בתחילת הברייתא, שֶׁאִם יֵשׁ מִתְחַלֵּת אֲכִילָה רֵאשׁוֹנָה
71 וְעַד סוּף אֲכִילָה אַחֲרוֹנָה כְּכֵדֵי אֲכִילַת פֶּרֶם, מִצְטָרְפָה, וְהַיּוֹבֵחָתָא
72 דְרַבְנָאִי – זו קושיא על דברי רבנאי בשם שמואל, שאפילו אם היה
73 אוכל כל היום כולו, אם אכל כל כזית בכדי אכילת פרס, מצטרפות
74 האכילות לשיעור חצי פרס לפסול את גופו. מסיקה הגמרא: תִּיּוֹבֵחָתָא
75 – אכן קושיא היא, ונדחו דבריו.
76 הגמרא עוברת עתה לבאר את כל דברי הברייתא שהובאו לעיל:
77 אֲמַר מֵר בְּרִייתָא, לֹא הַתִּירוֹ לֹא (לאכול) [לְאֹכֵל] פְּחוֹת
78 מְכַשְׂעוֹר לִירֵד וְלִמְבֹּל, ומבררת הגמרא: מֵאֵי קָאָמֵר – מה כוונת
79 הברייתא בהלכה זו, ומדוע אמרו שהאוכל פחות מכשיעור אסור
80 לטבול, וכי מה איכפת לנו שיטבול.
81 מבארת הגמרא: אֲמַר רַב יְהוּדָה, הֲכִי קָאָמֵר, אִם אֲכַל פְּחוֹת
82 מְכַשְׂעוֹר – פחות מחצי פרס, ולא נפסל גופו לאכול בתרומה, לֹא
83 הַתִּירוֹ לֹא לִירֵד וְלִמְבֹּל, והטעם לכך, כיון שֶׁאִם לא אחר שאכל פחות
84 מכשיעור יֵרֵד וְיִמְבֹּל, וְעַלָּה מִטְבִּילתו, וְהַשְׁלִימוּ – ואכל שיעור נוסף
85 המשלים את חצי הפרס, והיו שתי האכילות בזמן של אכילת פרס.
86 הרי הדין הוא שמצטרף אותו שיעור שאכל עתה למה שאכל קודם
87 לכך, ונפסל לאכול בתרומה, אך האוכל עצמו לא ידע זאת, וְאֵתִי
88 לְמִימֵר – והוא יבוא לומר, אֲהֲנִי לִי מְבִילָה כְּפִייתָא – הועילה לי
89 טבילתי הראשונה לבטל את מה שאכלתי לנפיה, ואין האכילה
90 השנייה מצטרפת לראשונה, וְאִין אֲרוּתוֹ אִדָּם יוֹדַע שְׁאִין מְבִילָה
91 מועילה אֵלָּא בְּאַחֲרוֹנָה, לאחר שאכל שיעור שלם שפוסל את גופו
92 מתרומה, אבל קודם לכן אין טבילתו מבטלת את מה שאכל, וכדי
93 שלא יטעה בכך, אמרו חכמים שלא יטבול כלל לאחר שאכל פחות
94 משיעור האוסרו.
95 ממשיכה הגמרא בביאור הברייתא: קִתְּנֵי בְּרִייתָא, הַתִּירוֹ לָהּ
96 לְעוֹבְרָה לְאֹכֵל פְּחוֹת מְכַשְׂעוֹר, ואמרו שאין גופה נפסל בכך
97 מאכילת תרומה, מִפְּנֵי הַסְּפָנָה.
98 תמדה הגמרא: אִם מִפְּנֵי הַסְּפָנָה, הֲרִי אֲפִילוֹ טוֹבָא נְמִי תִּיבּוֹל –
99 מותר לה לאכול אפילו יותר מכשיעור, ומדוע התירה לה הברייתא
100 לאכול רק פחות מכשיעור. מתרצת הגמרא: אֲמַר רַב פֶּפְאָה, הֲכִי
101 קִתְּנֵי – כך יש לבאר את האמור בברייתא, הַתִּירוֹ לָהּ לְעוֹבְרָה
102 לְאֹכֵל פְּחוֹת מְכַשְׂעוֹר אוכלים טמאים, אֲפִילוֹ טוֹבָא – אפילו
103 פעמים רבות, מִפְּנֵי הַסְּפָנָה, ויש מצוה לשנות ולעשות כן מאשר
104 שתאכל שיעור אחד בבת אחת.
105 עוד קִתְּנֵי בְּרִייתָא, הַתִּירוֹ לְמַנְעַ – לאשה שנגעה בַּמַּמָּא מַת, והיא
106 ראשונה לטומאה, לְהִנְיֹק אֶת בְּנָתָהּ, וּבְנָתָהּ נִשְׂאָר מְהוֹר. מקשה
107 הגמרא: אֲמַאי – מדוע בנה מְהוֹר, והרי אף שהאם עצמה אינה
108 מטמאת אותו לפי שהיא רק ראשונה לטומאה, ואין אדם נטמא אלא
109 מאב הטומאה, מכל מקום בִּיּוֹן דִּינִיק חֲלָב מֵאִמּוֹ, וחלב זה טמא כיון
110 שהוא משקה, ונטמא מאדם, אִיטְמִי לִיָּהּ – נטמא התינוק מְחֲלָב,
111 וכדין האוכל כחצי פרס אוכל טמא, נפסל גופו.
112 מנסה הגמרא לתרץ: וְכִי תִיָּמָא – ואם תרצה לומר שאין התינוק
113 נטמא מהחלב כיון דלֹא אִיתְּבַשֵּׁר – לא הוכשר לקבל טומאה, ואף
114 שסתם 'משקה' אינו צריך הכשר כדי לקבל טומאה, הרי אין לחלב
115 זה שם 'משקה', כיון שהוא מיועד לאכילה ודינו כמאכל, ואינו מקבל
116 טומאה עד שיבוא עליו משקה המכשירו לקבל טומאה. דוחה

1 אי אֲמַרְתָּ בְּשֵׁלְמָא רַבִּי מֵאִיר לְחוּמְרָא – אם תאמר שרבי מאיר הוא
2 המחמיר, ומחייב אפילו אם אכל במשך כל היום, מובן הדבר, הֲיִינוּ
3 דְקִתְּנֵי – זו כוונת חכמים במה שענו לרבי מאיר עַד שִׁשְׁהָא,
4 שמלשון זו משמע שלדעת חכמים אינו חייב אלא עַד דְשִׁחִיָּה דִּילִיָּה
5 – עד שהתא השוות של האכילה כולה כְּדֵי אֲכִילַת פֶּרֶם, ושלא
6 כדברי רבי מאיר המחייב אפילו כשאכל יותר זמן. אֵלָּא אִי אֲמַרְתָּ
7 רַבִּי מֵאִיר לְקוּלָּא – אך אם תפרש שרבי מאיר בא להקל ולומר
8 שאפילו בתוך כדי אכילת פרס, אם הטיק באמצע אכילתו, פטור,
9 'וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אִם שִׁשְׁהָ' מִיָּעֵי לִיָּהּ – היה להם לומר, כלומר
10 אף על פי שהפסיק באמצע אכילתו, אם שהה בתוך כדי אכילת פרס,
11 חייב. אֵלָּא לָאוּ שְׁמַע מִיָּהּ – ודאי יש להוכיח מכך שנקטה המשנה
12 לשון עַד שִׁשְׁהָ, שְׂרַבִּי מֵאִיר אמר את דבריו לְחוּמְרָא, שאפילו
13 אם אכל את הכזית במשך יום שלם, חייב. מסיקה הגמרא: שְׁמַע מִיָּהּ
14 – אכן מוכח מכאן דבר זה.
15 הגמרא מביאה שיעורי זמן נוספים שמצטרפים: אֲמַר רַבְנָאִי אֲמַר
16 שְׁמוּאֵל, בְּאֲכִילַת חֲלָבִים, וּבְנִבְיָלָה, אינו חייב עַד שִׁשְׁהָא מִתְחַלֵּתָהּ
17 וְעַד סוּף שֶׁל אֲכִילַת שִׁיעוֹר כִּזִּית בְּכֵדֵי אֲכִילַת פֶּרֶם, ואם אכל
18 אוֹכְלִים טְמָאִים, ששיעורם לפסול את הגוף מאכילת תרומה הוא
19 כחצי פרס, והיינו רבע ככר, שזוהו שיעור שתי ביצים, שְׁקָצִים
20 וְמִשְׁשִׁים, וּמִשְׁקִין טְמָאִים, שהם פוסלים את הגוף ברביעית הלוג.
21 מאכילת תרומה, אֲפִילוֹ אם אכלם כֹּל הַיּוֹם כְּכֵדֵי אֲכִילַת
22 פֶּרֶם, מצטרפין.
23 תמדה הגמרא: מֵאֵי קָאָמֵר – מה כוונתו של שמואל, במה שאמר
24 'אפילו כל היום כולו בכדי אכילת פרס', האם כוונתו שבכדי לפסול
25 את גופו מאכילת תרומה עליו לאכול שיעורים אלו בכדי אכילת
26 פרס, או אפילו כל היום כולו. מתרצת הגמרא: אֲמַר רַב פֶּפְאָה, הֲכִי
27 קָאָמֵר – כך היא כוונת שמואל, אֲפִילוֹ אם כֹּל הַיּוֹם כּוֹלוֹ אֲכַל
28 מאכלים טמאים אלו או שתה משקאות טמאים אלו, בשיעור חצי
29 פרס שפוסלים את גופו, ויש בחצי פרס כמה שיעורי כזית, הרי גופו
30 נפסל מאכילת תרומה, והוא – ובתנאי, שְׁאֲכַל כֹּל בְּזִית וְכִזִּית מִתּוֹךְ
31 שיעור החצי פרס, בְּכֵדֵי אֲכִילַת פֶּרֶם, שעל ידי כך נחשבת אכילתו
32 לאכילה אחת, ואם אכל כמה אכילות כאלו עד שיעור חצי פרס, הרי
33 הן מצטרפות לטמא את גופו ולפוסלו מאכילת תרומה.
34 הגמרא מקשה ממשנה על דברי שמואל. מקשה הגמרא: מִיְתִיבֵי,
35 שנינו במשנה (מקואות פ"ז מ"ז), כֹּל הָאוֹכְלִין הַטְּמָאִים מִצְטָרְפִין לְפִסּוּל
36 את הַנוּיָיָה מאכילת תרומה, כְּכַחְצֵי פֶּרֶם. מֵאֵי לָאוּ – האם אין כוונת
37 המשנה דווקא לאופן דְאֲכִילָה לְחֵצֵי פֶּרֶם בְּכֵדֵי אֲכִילַת פֶּרֶם, ומוכח
38 שאם לא אכל את כל השיעור של חצי פרס בכדי אכילת פרס, אינו
39 נפסל מתרומה, ושלא כדברי שמואל האומר שאף אם אכל שיעור זה
40 במשך כל היום נפסל מתרומה, אם אכל כל כזית וכזית בכדי אכילת
41 פרס. מתרצת הגמרא: לֹא – אין זו כוונת הברייתא, אלא מדובר
42 באופן דְאֲכַל כֹּל בְּזִית וּבְזִית בְּכֵדֵי אֲכִילַת פֶּרֶם, ואילו את השיעור
43 כולו יכול לאכול אפילו במשך כל היום כולו, וכדברי שמואל.
44 ממשיכה הגמרא ומקשה מברייתא על דברי שמואל: מִיְתִיבֵי, שנינו
45 בברייתא, כֹּל הָאוֹכְלִין מִצְטָרְפִין לְפִסּוּל אֶת הַנוּיָיָה בְּשִׁיעוֹר אֲכִילָה
46 שֶׁל כְּחֵצֵי פֶּרֶם, אם אכלו בשיעור זמן של כְּדֵי אֲכִילַת פֶּרֶם,
47 ומבארת הברייתא, ביצד, אֲכַל ושהה וְחֹר וְאֲכַל, אִם יֵשׁ מִתְחַלֵּת
48 אֲכִילָה רֵאשׁוֹנָה וְעַד סוּף אֲכִילָה אַחֲרוֹנָה כְּדֵי אֲכִילַת פֶּרֶם,
49 מִצְטָרְפִין, אבל אם שהה יותר מְכַאֵן – מכדי אכילת פרס, אין
50 מִצְטָרְפִין. מביאה הגמרא את המשך הברייתא: לֹא הַתִּירוֹ לֹא
51 (לאכול) [לְאֹכֵל] פְּחוֹת מְכַשְׂעוֹר שֶׁל אוֹכְלִים טְמָאִים לִירֵד
52 וְלִמְבֹּל, שארי אינו צריך טבילה (להלן תבאר הגמרא מדוע אמרו
53 שלא יטבול אחרי שאכל פחות מכשיעור). ואם אחרי שאכל פחות
54 מכשיעור יֵרֵד וְיִמְבֹּל, וְעַלָּה מִטְבִּילתו וְהַשְׁלִימוּ – ואכל שיעור נוסף
55 המשלים לחצי פרס הפוסלו לתרומה, מִצְטָרְפָה מֵה שֶׁאֲכַל עִתָּה עִם
56 מה שאכל לפני הטבילה, ונפסל. ממשיכה הברייתא: הַתִּירוֹ לָהּ
57 לְעוֹבְרָה – לאשה מעוברת לְאֹכֵל פְּחוֹת מְכַשְׂעוֹר שֶׁל אוֹכְלִים
58 טְמָאִים, ואין גופה נפסל מלאכול תרומה, מִפְּנֵי הַסְּפָנָה, שלפעמים

המשך ביאור למס' כריתות ליום ראשון ט' ניסן עמ' א

הגמרא: הרי החלב שיונק התינוק **נְתַבְשֵׁר** – הוכשר לקבל טומאה
 בכך שנגע **בְּטִיפָה מְלוּבְּלָבֶת שַׁעַל פִּי הַדָּד**, כלומר, באותה טיפה
 שנשארת על פי הדד, שכיון שאין התינוק אוכלה יש לה דין משקה,
 והיא נוגעת בחלב שהתינוק ניק ומכשירה אותו לקבל טומאה, ואם
 כן נמצא שהחלב מוכשר לקבל טומאה ונטמא מזהאם, ופוסל את
 התינוק, ומדוע אמרה הברייתא שאינו נטמא.
 מנסה הגמרא לתרץ באופן אחר מדוע אין התינוק נטמא: **אָמַר רַב
 נְחֻמִּין אָמַר רַבִּיה פַּר אַבְוָה**, הרי אפשר להעמיד שהברייתא עוסקת
 בתינוק [שְׂיָנֵק] בְּתַקִּיפָה אַחַת – בכח אחד, בבת אחת, ולא הניח
טִיפָה מְלוּבְּלָבֶת עַל פִּי הַדָּד, וכיון שלא הוכשר החלב שאכל לקבל
 טומאה, אין התינוק נטמא.
 דוחה הגמרא: **אָמַר רַבָּא, שְׁתֵּי תְּשׁוּבוֹת בְּרַבָּר**, מדוע מסתבר לומר
 שהתינוק נטמא מהחלב, **הֲרָא – תְּשׁוּבָה אַחַת**, שהרי אי אפשר
 להעמיד שהברייתא מדברת באופן שלא נשארה טיפה על פי הדד,
דְּקַחֲוִינָא לְפִימִיה דִּינֻקָּא – שהרי אנו רואים את פיו של התינוק,
דְּמֵלֵא חֲלָב, ולא יתכן שלא הניח טיפה על פי הדד. ועוד – ותשובה
 שניה, בלאו הכי יש לטמא את התינוק, שהרי מְקוּם יציאת הַחֲלָב,
מְעֵינִין, האדם ומטמאים, ואין דינו של החלב היוצא משם כמאכל
 הצריך הכשר כדי לטמא, אלא הוא טמא ללא הכשר. ומוביח רבא
 את דבריו: **דְּקַחֲוִי בַּמִּשְׁנָה (מכשירין פ"ז מ"ח), חֲלָב אִשָּׁה טְמָאָה, מִטְּמֵא
 בֵּין אִם יֵצֵא לְרִצּוֹן – מרצון התינוק, וּבֵין אִם יֵצֵא שְׁלֵלָה לְרִצּוֹן**, וחלב
בְּהֵמָה אֵינֶה מִטְּמֵא אֱלָא לְרִצּוֹן – אם נחלב לרצונו של האדם, אך
 אם יצא מעצמו אינו מטמא. ו**מֵאִי לָאוּ –** האם אין כוונת המשנה
 במה שאמרה **שְׁלֵלָה לְרִצּוֹן**, לאופן דְּלֵא נִיחָא לִיה – שאין התינוק
 רוצה ביניקה זו, ואם היה החלב צריך הכשר על ידי נגיעה במשקה,
 לא היה נטמא, שהרי יש צורך שנתנית המשקה תהיה מרצון, וכאן
 לא היה כן, שהרי המשנה עוסקת אף בחלב שיצא שלא לרצון, וְאִן
 על פי כן קַחֲוִי בַּמִּשְׁנָה שחלב זה **מִטְּמֵא**, ובדאי זהו משום שהחלב
 עצמו נחשב כאחד המעיינות שבגוף האדם ויש בו טומאה, ואם כן אף

בברייתא היה ראוי לומר שיטמא התינוק מהחלב, וחוזרת הקושיא,
 מדוע אמרה הברייתא שאשה שטמאה בטומאת מת יכולה להניק
 את בנה, והוא נשאר בטהרתו.
 רבא מבאר את הברייתא באופן אחר: **אֱלָא אָמַר רַבָּא**, אמנם החלב
 טמא, אך התינוק אינו נטמא ממנו, וְהֵיִינוּ מְעֵמָא – זהו טעמה של
 הברייתא **דְּבָנָה מְהוּדָר**, כיון שרק שתיה של רביעית או אכילה של
 חצי פרס בזמן של כדי אכילת פרס מטמא, וכאן אין הדבר ידוע, דְּהָרִי
 תינוק זה, **סַפֵּק יִנְקֵי כְּשִׁיעוּר וְסַפֵּק לֹא יִנְקֵי כְּשִׁיעוּר**, אלא פחות ממנו,
וְאִם תִּמְצָא לֹמֵד שִׁינֵק כְּשִׁיעוּר, עדיין לא ידוע בכמה זמן אכלו,
דְּסַפֵּק יִנְקוּ בְּאִכִּילַת פָּרָס, ונטמא, **סַפֵּק יִנְקוּ בְּיֹתֵר מִכִּרֵי אִכִּילַת
 פָּרָס**, ולא נטמא, והרי זה ספק ספיקא, ולכן אמרה הברייתא שאותו
 תינוק נשאר בטהרתו.
 הגמרא דנה עתה בעיקר קושיית רבא, שחלב אשה דינו כשאר
 מעיינות שבגוף. מקשה הגמרא: **וְלָרַבָּא**, וכי ניתן לומר שמְקוּם חֲלָב
מְעֵינִין הוּא, וְלֹא צְרִיךְ הַכֹּשֶׁר, וְהַתְּנֵן בַּמִּשְׁנָה (כלים פ"ח מ"א), הָאִשָּׁה
 שהיתה טמאה נדה, **שְׁנִמְטָה חֲלָב מִדְּרִיחָה וְנִפְלַל לְאוּרֵי תַנּוּר**, הרי
 התנור טָמֵא – המאכלים שבתנור נטמאים, **וְכַשֵּׁי אֵלֶּן –** והוקשה
 לבני הישיבה, **בְּמֵאִי אֵיתְּבַשֵּׁר –** במה הוכשר חלב זה, שהיא דינו
 כאוכל המקבל טומאה ומטמא אחרים, **וְאָמַר רַבִּי יוֹחֲנָן תִּירוּץ**
לקושיא זו, שהוכשר בְּטִיפָה מְלוּבְּלָבֶת שֶׁנִּמְצָאת עַל פִּי הַדָּד, ומוכח
 שלא כדברי רבא, שאמר שלחלב יש דין של מעין ומטמא כאחד
 מאבריה, אלא צריך הכשר כדי לקבל טומאה. **וְכִי תִימָא –** ואם
 תרצה לומר שבאמת **רַבָּא לֹא סָבַר לָהּ פְּרִבֵּי יוֹחֲנָן**, אלא הוא מפרש
 את המשנה שם שהחלב עצמו מטמא ללא הכשר כלל, עדיין יש
 להקשות על דבריו ממקום אחר, **וְהַתְּנֵיָא –** והרי שנינו בברייתא,
נִמְצָאתָ אֵתָהּ אוֹמֵר, תִּשְׁעָה מִשְׁקִין שֶׁל הַגּוֹף יִשְׁנֵם בְּזוּב – אדם
 שטמא מחמת זיבה, וחלוקים הם בדניניהם, **הַיְעָנָה, וְלִיקָה סְרוּתָהּ**
 היוצאת מפצע שבגופו, **וְרִיעֵי, מְהוּדְרִין מְכֻלָּים. דְּמַעַת עֵינָיו, וְדָם
 מִנְּפִתּוֹ –** דם מכתו,

המשך ביאור למס' כריתות ליום ראשון ט' ניסן עמ' ב

וּמְקֻרָת. וְלֵהוֹרוֹת, זו הוֹרָאָה של הלכות איסור והיתר. אֵת כֵּל
 הַחֻקִּים, אֵלוֹ מְדַרְשׁוֹת, כיון שבתוך הדרשות נאמרים דברי הוראה.
 אֲשֶׁר דָּבַר ה', זו הִלְכָה למשה מסיני. בְּיַד מֹשֶׁה, זה תַּלְמוּד.
 אומרת הברייתא: יכול היית לומר שאף הַמְשַׁנָּה בכלל זה, שאין
 ללומדה לאחר שתיית יין, תַּלְמוּד לֹמֵר – לכך נאמר וְלֵהוֹרוֹת,
 שרק דבר שיש בו הוראה נאסר, ואילו מתוך לימוד משנה אי אפשר
 להורות הלכה למעשה. רַבִּי יוֹסִי פְּרִבֵּי הוֹרָה אוֹמֵר, יָכוֹל היית
 לומר שאף תַּלְמוּד – גמרא, אסור ללמוד, תַּלְמוּד לֹמֵר וְלֵהוֹרוֹת,
 וכיון שאין מורים הלכה למעשה מתוך הגמרא, מותר ללומדה, אף
 שביין מתוך כך הלכות.
 מבררת הגמרא: **בְּמֵאֵן אֱוָלָא הָא דִּתְנֵיָא –** כדעת מי שנשתה ברייתא
 זו, שכך שנינו בה, יֵצֵא מכלל ההוראות האסורות לשתויי יין הוראה
 זו, שְׂרִיץ טְמֵא וְצַפְרָדַע מְהוּדָר, שְׁאֵפִילוּ שְׁתוּיֵי יַיִן מוֹרִין בְּתוֹן
 הוֹרָאָה, כיון שדבר פשוט הוא שאינו צריך עיון כלל, נִימָא – שמא
 תאמר שכדעת רַבִּי יוֹסִי פְּרִבֵּי הוֹרָה היא, המתיר ללמוד גמרא, אף
 שבדאי מתוך כך יבין את ההלכות. ויורה על פי זה, **וְלֹא כְּדַעַת רַבְּנָן,**
 האוסרים ללמוד גמרא. דוחה הגמרא: **אֵפִילוּ תִימָא רַבָּנָן –** אפילו
 אם תאמר שברייתא זו סוברת כחכמים, שאין ללמוד גמרא, וְשִׂאֲנִי
הָבָא – ושונה הדבר בהלכות המובאות בברייתא זו, **דְּיָוִיל קָרִי בִּי רַב
 הוּא –** שדינים פשוטים מאוד הם, וכל מי שלמד מקרא אצל רבו יודע
 הלכות אלו.
 הגמרא פוסקת את ההלכה במחלוקת שבברייתא: **אָמַר רַב, הִלְכָה
 בְּרַבִּי יוֹסִי פְּרִבֵּי הוֹרָה, שְׁמוֹתָ לְשִׁתוּיֵי יַיִן לְלַמּוֹד גְּמָרָא, כיון שאין
 מורים על פיה הלכה למעשה.**
 תמחה הגמרא: **וְהָא רַב לֹא מוֹקִים אֲמוּרָא מִיּוֹמָא טָבָא לְחִבְרִיה –**
 והרי רב עצמו לא היה דורש ברבים ביום טוב לאחר הסעודה, מְשׁוּם

שְׂכָרוֹת, והרי כיון שמותר ללמוד גמרא, כל שכן שמותר לומר
 מדרשים. מתרצה הגמרא: **שְׂאֲנֵי רַב –** שונה הוא דינו של רב, דְּאוּרֵי
 מוֹרֵי – שהיה מורה הוראות בדרשותיו.
 שואלת הגמרא: וְנִינְקָם דְּלֵא לֹאֵרִי – ויעמיד רב אמורא לדרוש
 בציבור, ולא יורה הוראות בדרשתו. משיבה הגמרא: **כֵּל הִיכָא
 דִּתְנִיב רַב לֹא סָנֵי לִיה בְּלֵא הוֹרָאָה –** בכל מקום שהיה רב יושב
 ודרוש, לא היה יכול להמנע מלהורות, כיון שאנשים רבים היו באים
 לשואלו בענייני איסור והיתר.
משנה
 במשנה לעיל (א) התבאר שיש אפשרות שאדם האוכל כמה מיני
 איסורים בהעלם אחד יתחייב על כל אחד ואחד. משנתנו מבארת
 שאפילו באכילה אחת ניתן להתחייב כמה קרבנות: יש אדם האוכל
 אִכְלִיָּה אַחַת, וְחַיִּיב עָלֶיהָ אַרְבַּע חֲטָאוֹת וְאַשֶׁם אֶחָד, מבארת
 המשנה באיזה אופן שייך דבר זה, אדם טָמֵא שְׂאֵכַל חֲלָב, וְהִיא אותו
 חלב נותר מִן הַמּוֹקְדֵשִׁין, ואכלו ביום הַכְּפֻרִים בשוגג, נמצא שעבר
 באיסור אכילת קדש בטומאה, ובאכילת חלב, ובאכילת נותר, ומשום
 אכילה ביום הכפורים, וכיון שהיה זה בשר קדש חייב גם אשם
 מעילות.
 רַבִּי מֵאִיר מוֹסִיף וְאוֹמֵר שיש אפשרות להתחייב בחטאות נוספות,
 אִם הָיָה שֶׁבֶת, וְהוֹצִיאָו [בְּפִי] מִרְשׁוֹת לְרִשׁוֹת, חַיִּיב שְׁנַי חֲטָאוֹת
 נוספות, משום מלאכה בשבת וביום הכפורים. אָמְרוּ לוֹ חֲכָמִים, אף
 שאכן יש חיובי חטאות אלו, מכל מקום אֵינֶוּ מִן הַשֶּׁם – אין איסור
 זה שייך לאיסורי אכילה, ולכן אין למנותו בכלל החיובים שיש על
 אכילה אחת.

המשך ביאור למס' כריתות ליום ראשון ט' ניסן עמ' א

1 הגמרא: הרי החלב שיונק התינוק **נְתַבְשֵׁר** – הוכשר לקבל טומאה
 2 בכך שנגע **בְּטִיפָה מְלוּבָלְבֶת שֶׁעַל פִּי הַדָּד**, כלומר, באותה טיפה
 3 שנשארת על פי הדד, שכיון שאין התינוק אוכלה יש לה דין משקה,
 4 והיא נוגעת בחלב שהתינוק ניק ומכשירה אותו לקבל טומאה, ואם
 5 כן נמצא שהחלב מוכשר לקבל טומאה ונטמא מזהאם, ופוסל את
 6 התינוק, ומדוע אמרה הברייתא שאינו נטמא.
 7 מנסה הגמרא לתרץ באופן אחר מדוע אין התינוק נטמא: **אָמַר רַב**
 8 **נְחֻמַּן אָמַר רַבָּה בְּרַ אֲבוּהֵי**, הרי אפשר להעמיד שהברייתא עוסקת
 9 בתינוק [שְׂיָנֵק] בְּתַקִּיפָה אַחַת – בכח אחד, בבת אחת, ולא הניח
 10 טִיפָה מְלוּבָלְבֶת עַל פִּי הַדָּד, וכיון שלא הוכשר החלב שאכל לקבל
 11 טומאה, אין התינוק נטמא.
 12 דוחה הגמרא: **אָמַר רַבָּא, שְׁתֵּי תְּשׁוּבוֹת בְּרַבָּר**, מדוע מסתבר לומר
 13 שהתינוק נטמא מזהחלב, **הָרָא** – תשובה אחת, שהרי אי אפשר
 14 להעמיד שהברייתא מדברת באופן שלא נשארה טיפה על פי הדד,
 15 דְּקַחְיָנָא לְפוּמִיָּה דִּינֻקָא – שהרי אנו רואים את פיו של התינוק,
 16 דְּמֵלֵא חֲלָב, ולא יתכן שלא הניח טיפה על פי הדד. ועוד – ותשובה
 17 שנייה, בלאו הכי יש לטמא את התינוק, שהרי מְקוּם יציאת הֲחֵלָב,
 18 מְעֵינָן הוּא, כמו רוק ושאר מעינות שבגוף האדם, שדינם כאחד
 19 מאברי האדם ומטמאים, ואין דינו של החלב היוצא משם כמאכל
 20 הצריך הכשר כדי לטמא, אלא הוא טמא ללא הכשר. ומוביח רבא
 21 את דבריו: דְּקַחְיָנָא במשנה (מכשירין פ"ז מ"ח), חֲלָב אִשָּׁה טְמֵאָה, מְטַמָּא
 22 בִּין אִם יֵצֵא לְרִצּוֹן – מרצון התינוק, וּבִין אִם יֵצֵא שְׁלֵלָה לְרִצּוֹן, וחלב
 23 בְּהֵמָה אֵינָה מְטַמָּא אֲלֵא לְרִצּוֹן – אם נחלב לרצונו של האדם, אך
 24 אם יצא מעצמו אינו מטמא. וּמֵאִי לָאוּ – האם אין כוונת המשנה
 25 במה שאמרה שְׁלֵלָה לְרִצּוֹן, לאופן דְּלֵא נִיחָא לִיה – שאין התינוק
 26 רוצה ביניקה זו, ואם היה החלב צריך הכשר על ידי נגיעה במשקה,
 27 לא היה נטמא, שהרי יש צורך שנתנית המשקה תהיה מרצון, וכאן
 28 לא היה כן, שהרי המשנה עוסקת אף בחלב שיצא שלא לרצון, וְאִן
 29 על פי כן קַחְיָנָא במשנה שחלב זה מְטַמָּא, ובדאי זהו משום שהחלב
 30 עצמו נחשב כאחד המעינות שבגוף האדם ויש בו טומאה, ואם כן אף

31 בברייתא היה ראוי לומר שיטמא התינוק מהחלב, וחוזרת הקושיא,
 32 מדוע אמרה הברייתא שאשה שטמאה בטומאת מת יכולה להניק
 33 את בנה, והוא נשאר בטוהרתו.
 34 רבא מבאר את הברייתא באופן אחר: **אֲלֵא אָמַר רַבָּא**, אמנם החלב
 35 טמא, אך התינוק אינו נטמא ממנו, וְהֵינָנו מְטַמָּא – זהו טעמה של
 36 הברייתא דְּבִנְה מְהוּר, כיון שרק שתיה של רביעית או אכילה של
 37 חצי פרס בזמן של כדי אכילת פרס מטמא, וכאן אין הדבר ידוע, דְּהָרִי
 38 תינוק זה, סָפֵק יִנְק כְּשִׁיעוּר וְסָפֵק לֹא יִנְק כְּשִׁיעוּר, אלא פחות ממנו,
 39 וְאִם תִּמְצָא לֹמֵד שֵׁינֵק כְּשִׁיעוּר, עדיין לא ידוע בכמה זמן אכלו,
 40 דְּסָפֵק יִנְקוּ בְּאִכִּילַת פָּרֶס, ונטמא, סָפֵק יִנְקוּ בְּיֹתֵר מִכִּי אִכִּילַת
 41 פָּרֶס, ולא נטמא, והרי זה ספק ספיקא, ולכן אמרה הברייתא שאותו
 42 תינוק נשאר בטוהרתו.
 43 הגמרא דנה עתה בעיקר קושיית רבא, שחלב אשה דינו כשאר
 44 מעינות שבגוף. מקשה הגמרא: וְלִרְבָּא, וכי ניתן לומר שמְקוּם חֲלָב
 45 מְעֵינָן הוּא, וְלֹא צְרִיךְ הַכֹּשֶׁר, וְהֵתֵנָן במשנה (כלים פ"ח מ"א), הָאִשָּׁה
 46 שהיתה טמאה נדה, שְׁנִמְטָה חֲלָב מִדְּדִידָהּ וְנָפַל לְאֹיִר תְּנַור, הרי
 47 התנור טָמֵא – המאכלים שבתנור נטמאים, וְקָשִׁיא לָן – והוקשה
 48 לבני הישיבה, בְּמֵאִי אֵינְתַבְשֵׁר – במה הוכשר חלב זה, שיהא דינו
 49 כאוכל המקבל טומאה ומטמא אחרים, וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן תִּירוּץ
 50 לקושיא זו, שהוכשר בְּטִיפָה מְלוּבָלְבֶת שנמצאת על פִּי הַדָּד, ומוכח
 51 שלא כדברי רבא, שאמר שלחלב יש דין של מעין ומטמא כאחד
 52 מאבריה, אלא צריך הכשר כדי לקבל טומאה. וְכִי תִמְצָא – ואם
 53 תרצה לומר שבאמת רַבָּא לֹא סָבַר לָהּ כְּרַבִּי יוֹחָנָן, אלא הוא מפרש
 54 את המשנה שם שהחלב עצמו מטמא ללא הכשר כלל, עדיין יש
 55 להקשות על דבריו ממקום אחר, וְהֵתֵנָא – והרי שנינו בברייתא,
 56 נְמִצָּאתָ אֶתְהָ אֹמֵר, תִּשְׁעָה מְשָׁקִין של הגוף ישנם בְּזוּב – אדם
 57 שטמא מחמת זיבה, וחלוקים הם בדניניהם, הַיְעָה, וְלִיָּה סְרוּחָה
 58 היוצאת מפצע שבגופו, וְרִיעָי, מְהוּרִין מְפֻלָּים. דְּמַעַת עֵינָיו, וְדָם
 59 מְנַפְתָּו – דם מכתו,

המשך ביאור למס' כריתות ליום ראשון ט' ניסן עמ' ב

1 וּמְהוּרֹת, וְלְהוּרֹת, זו הוֹרָאָה של הלכות איסור והיתר. אֵת כָּל
 2 הַחֻקִּים, אֵלּוּ מִדְּרִשׁוֹת, כיון שבתוך הדרשות נאמרים דברי הוראה.
 3 אֲשֶׁר דָּבַר ה', זו הִלְכָה למשה מסיני. בְּיַד מֹשֶׁה, זה תַלְמוּד.
 4 אומרת הברייתא: יָכוֹל היית לומר שאף הַמְשָׁנָה בכלל זה, שאין
 5 ללומדה לאחר שתיית יין, תַלְמוּד לֹמֵר – לכך נאמר וְלְהוּרֹת,
 6 שרק דבר שיש בו הוראה נאסר, ואילו מתוך לימוד משנה אי אפשר
 7 להורות הלכה למעשה. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, יָכוֹל היית
 8 לומר שאף תַלְמוּד – גמרא, אסור ללמוד, תַלְמוּד לֹמֵר וְלְהוּרֹת,
 9 וכיון שאין מורים הלכה למעשה מתוך הגמרא, מותר ללומדה, אף
 10 שביין מתוך כך הלכות.
 11 מבררת הגמרא: בְּמֵאֵן אֲוֵלָא הָא דִּתְנִינָא – כדעת מי שנשתה ברייתא
 12 זו, שכך שנינו בה, יֵצֵא מכלל ההוראות האסורות לשתויי יין הוראה
 13 זו, שְׂרָרִין טָמֵא וְצַפְרָדַע מְהוּר, שְׁאִפִּילוּ שְׁתוּיֵי יַיִן מוֹרִין בְּהֵן
 14 הוֹרָאָה, כיון שדבר פשוט הוא שאינו צריך עיון כלל, נִימָא – שמא
 15 תאמר שכדעת רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה הוּא, המתיר ללמוד גמרא, אף
 16 שבדאי מתוך כך יבין את ההלכות, ויורה על פי זה, וְלֹא כדעת רַבְּנָן,
 17 האוסרים ללמוד גמרא. דוחה הגמרא: אִפִּילוּ תִימָא רַבָּנָן – אפילו
 18 אם תאמר שברייתא זו סוברת כחכמים, שאין ללמוד גמרא, וְשִׁאֲנִי
 19 הָבָא – ושונה הדבר בהלכות המובאות בברייתא זו, דְּיֹדֵל קָרִי בִּי רַב
 20 הוּא – שדינים פשוטים מאוד הם, וכל מי שלמד מקרא אצל רבו יודע
 21 הלכות אלו.
 22 הגמרא פוסקת את ההלכה במחלוקת שבברייתא: אָמַר רַב, הִלְכָה
 23 בְּרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה, שמותר לשתויי יין ללמוד גמרא, כיון שאין
 24 מורים על פיה הלכה למעשה.
 25 תמנה הגמרא: וְהָא רַב לֹא מוֹקִים אֲמוּרָא מִיּוֹמָא טָבָא לְחִבְרִיה –
 26 והרי רב עצמו לא היה דורש ברבים ביום טוב לאחר הסעודה, מְשׁוּם

27 שְׂבָרוֹת, והרי כיון שמותר ללמוד גמרא, כל שכן שמותר לומר
 28 מדרשים. מתרצת הגמרא: שְׁאֲנִי רַב – שונה הוא דינו של רב, דְּאֹרְרִי
 29 מוֹרִי – שהיה מורה הוראות בדרשותיו.
 30 שואלת הגמרא: וְנִינְקָם דְּלֵא לֹרִי – ויעמיד רב אמורא לדרוש
 31 בציבור, ולא יורה הוראות בדרשתו. משיבה הגמרא: כָּל הֵיכָא
 32 דִּתְיָתִב רַב לֹא סָנֵי לִיה בְּלֵא הוֹרָאָה – בכל מקום שהיה רב יושב
 33 ודרוש, לא היה יכול להמנע מלהורות, כיון שאנשים רבים היו באים
 34 לשואלו בענייני איסור והיתר.

משנה

35 במשנה לעיל (א) התבאר שיש אפשרות שאדם האוכל כמה מיני
 36 איסורים בהעלם אחד יתחייב על כל אחד ואחד. משנתנו מבארת
 37 שאפילו באכילה אחת ניתן להתחייב כמה קרבנות: יש אדם האוֹכֵל
 38 אִכִּילָה אַחַת, וְחַיִּיב עָלֶיהָ אַרְבַּע חֲטָאוֹת וְאִשֶׁם אֶחָד, מבארת
 39 המשנה באיזה אופן שייך דבר זה, אדם טָמֵא שְׁאִכֵּל חֲלָב, וְהִיא אותו
 40 חלב נוֹתֵר מִן הַמְּוֻקְדָּשִׁין, ואכלו ביום הַכְּפוּרִים בשוגג, נמצא שעבר
 41 באיסור אכילת קדש בטומאה, ובאכילת חלב, ובאכילת נותר, ומשום
 42 אכילה ביום הכפורים, וכיון שהיה זה בשר קדש חייב גם אשם
 43 מעילות.
 44 רַבִּי מֵאִיר מוֹסִיף וְאֹמֵר שיש אפשרות להתחייב בחטאות נוספות,
 45 אִם הָיָה שֶׁבֶת, וְהוֹצִיאָו [בְּפִי] מִרְשׁוֹת לְרִשׁוֹת, חַיִּיב שְׁנֵי חֲטָאוֹת
 46 נוספות, משום מלאכה בשבת וביום הכפורים. אָמְרוּ לוֹ חֲכָמִים, אף
 47 שאכן יש חיובי חטאות אלו, מכל מקום אֵינָו מִן הַשֵּׁם – אין איסור
 48 זה שייך לאיסורי אכילה, ולכן אין למנותו בכלל החיובים שיש על
 49 אכילה אחת.
 50